

असर महाराष्ट्र ग्रामीण

घर सर्वेक्षणातील माहितीवर आधारित विश्लेषण. 33 पैकी 33 जिल्ह्याबाबत जेथे नमूना आकार अपुरा होता अशी आकडेवारी समाविष्ट केलेली नाही.

शाळेतील पटनांदणी आणि शाळाबाब्य मुले

कोष्टक 1 : विविध प्रकारच्या शाळांतील मुलांची टक्केवारी. वयोगट आणि लिंगानुसार.

2024

वय आणि लिंग	शासकीय	खाजगी	इतर	शाळाबाब्य	एकूण
वय 6-14: सर्व	66.9	30.5	0.1	2.5	100
वय 7-16: सर्व	67.0	28.8	0.1	4.2	100
वय 7-10: सर्व	65.4	32.7	0.1	1.9	100
वय 7-10: मुले	61.0	37.4	0.1	1.6	100
वय 7-10: मुली	69.8	27.9	0.1	2.2	100
वय 11-14: सर्व	69.1	27.7	0.1	3.2	100
वय 11-14: मुले	65.5	31.9	0.1	2.5	100
वय 11-14: मुली	72.5	23.6	0.1	3.8	100
वय 15-16: सर्व	65.5	20.1	0.1	14.3	100
वय 15-16: मुले	63.4	24.3	0.1	12.2	100
वय 15-16: मुली	67.4	16.4	0.2	16.1	100

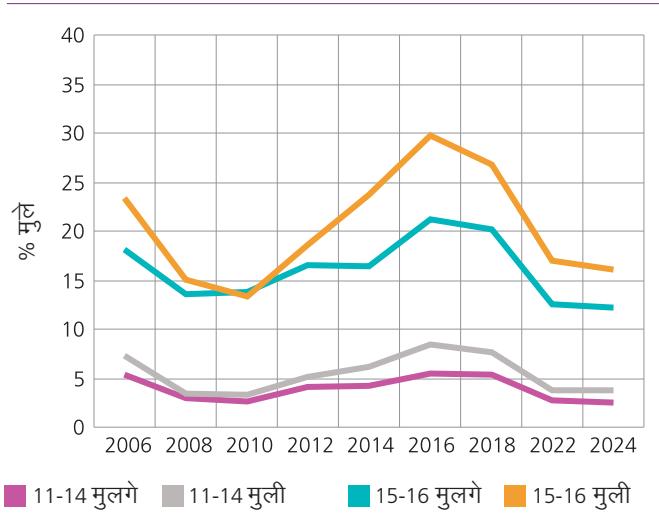
टीप : इतरमध्ये मदरसा आणि शिक्षण हमी योजनामध्ये जाणारया मुलांचा समावेश होतो.

शाळाबाब्य = शाळेतून गळती झालेली + कधीच शाळेत न गेलेली मुले.

तक्ता 1 : कालावधीतील कल

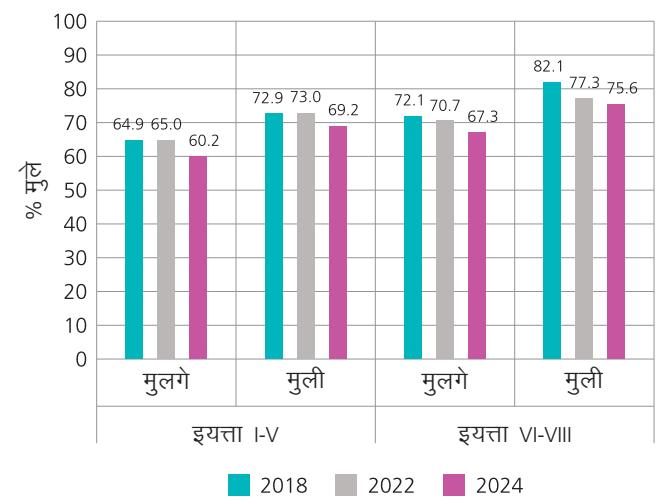
शाळेत नसलेल्या मुलांची टक्केवारी. वयोगट आणि लिंगानुसार.

2006-2024

तक्ता 2 : कालावधीतील कल

इयता I-5 आणि 6-8 पर्यंत शासकीय शाळांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या मुलांची टक्केवारी. लिंगानुसार. 2018, 2022, 2024

पूर्व प्राथमिक वर्गातील आणि शाळेतील लहान मुले

कोष्टक 2 : विविध प्रकारच्या पूर्व प्राथमिक वर्गात आणि शाळांत नोंदणी असणार्या मुलांची टक्केवारी. वयानुसार. 2022

वय	पूर्व प्राथमिक			शाळा			पूर्व प्राथमिक शाळात किंवा शाळात न जाणारी	एकूण
	अंगणवाडी	शासकीय पूर्व प्राथमिक	खासगी LKG/UKG	शासकीय	खासगी	इतर		
वय 3	81.0	0.6	7.4	0.7	0.7	0.0	9.6	100
वय 4	67.3	0.8	18.3	3.9	2.3	0.0	7.5	100
वय 5	30.8	0.5	20.7	31.5	12.4	0.0	4.1	100
वय 6	7.3	0.4	8.9	60.2	21.1	0.0	2.2	100
वय 7	1.5	0.2	2.8	64.8	28.3	0.1	2.4	100
वय 8	0.8	0.0	1.1	68.0	28.4	0.0	1.7	100

कोष्टक 3 : विविध प्रकारच्या पूर्व प्राथमिक वर्गात आणि शाळांत नोंदणी असणार्या मुलांची टक्केवारी. वयानुसार. 2024

वय	पूर्व प्राथमिक			शाळा			पूर्व प्राथमिक शाळात किंवा शाळात न जाणारी	एकूण
	अंगणवाडी	शासकीय पूर्व प्राथमिक	खासगी LKG/UKG	शासकीय	खासगी	इतर		
वय 3	84.0	0.5	6.0	0.7	1.5	0.0	7.5	100
वय 4	68.1	0.8	19.8	2.5	4.6	0.0	4.3	100
वय 5	40.9	1.4	24.4	16.7	13.7	0.0	2.9	100
वय 6	11.5	0.6	14.8	46.5	24.5	0.1	2.2	100
वय 7	1.7	0.2	4.6	59.0	32.0	0.1	2.3	100
वय 8	0.4	0.0	1.1	64.2	32.5	0.1	1.8	100

जेथे नमूना आकार अपुरा होता अशी आकडेवारी समाविष्ट केलेली नाही

वाचन

असरमध्ये वाचन चाचणी मूल्यांकन घरातच केले जाते. त्यामध्ये 5 ते 16 वयोगटातील मुलांचे सर्वेक्षण केले जाते. हे मूल्यांकन भारतातील 19 भाषांमध्ये केले जाते. तसेच मुलाची कोणत्या प्रकारच्या (शासकीय किंवा खासगी) शाळेत नोंदणी आहे याविषयी नोंद घेतली जाते.

कोष्टक 4 : वाचन स्तर आणि इयत्तेनुसार मुलांची टक्केवारी. सर्व मुले.

2024

इयत्ता	अक्षरेही वाचू शकत नाही	अक्षर	शब्द	इयत्ता पाहिलोच्या स्तराचा मजकूर	इयत्ता दुसरीच्या स्तराचा मजकूर	एकूण
पहिली	40.9	44.2	9.2	3.6	2.1	100
दुसरी	20.6	47.3	16.0	8.6	7.5	100
तिसरी	10.3	35.5	19.4	16.1	18.8	100
चौथी	5.8	24.5	17.1	19.6	32.9	100
पाचवी	4.3	18.3	14.9	18.9	43.7	100
सहावी	4.2	13.5	11.4	18.7	52.3	100
सातवी	2.4	10.1	9.7	17.6	60.2	100
आठवी	1.8	8.5	6.9	15.9	66.9	100

वाचनाची चाचणी ही एक प्रगतशील चाचणी आहे. प्रत्येक टिकाणी मुलाच्या वाचनाचा उच्चतम रत्तर दर्शवला आहे. उदार इयत्ता तिसरीतील 4.2% मुले अक्षरेही वाचू शकत नाहीत, 13.4% मुले अक्षरे वाचतात पण त्याहून जारत वाचू शकत नाहीत, 18.1% मुले शब्द वाचतात पण इयत्ता पाहिलोच्या स्तराचा किंवा त्याहून वरचा मजकूर वाचू शकत नाहीत, 27.5% मुले पाहिलोच्या मजकूर वाचतात पण दुसरीच्या स्तराचा मजकूर वाचू शकत 'नाहीत' आणि 37% दुसरीच्या स्तराचा मजकूर वाचू शकतात. प्रत्येक इयत्तेत या सर्व परस्पर असमावेशक गटात मोडणार्या मुलांची बेरीज मिळून 100% होते.

कोष्टक 5 : कालावधीतील कल

इयत्ता 3 मधील मुलांचे वाचन. शाळांच्या प्रकारानुसार.

2014, 2016, 2018, 2022, 2024

वर्ष	इयत्ता तिसरीच्या वर्गातील मुलांची टक्केवारी जी इयत्ता दुसरीच्या स्तराचा मजकूर वाचू शकतात.		
	शासकीय	खासगी	शासकीय आणि खासगी
2014	8.1	33.4	14.1
2016	10.3	33.1	16.6
2018	10.4	33.6	17.6
2022	7.9	21.6	12.1
2024	14.8	26.7	18.8

*ही फक्त शासकीय आणि खासगी शाळांमधील मुलांची भारित सरासरी आहे.

असरमधील वाचन चाचणीचा उच्चतम रत्तर म्हणजे इयत्ता दुसरीच्या स्तराचा मजकूर वाचता येण्याची क्षमता. कोष्टक 5 इयत्ता 3 मधील मुलांचे प्रमाण दर्शविते जे इयत्ता दुसरीच्या स्तराचरील मजकूर वाचू शकतात. हा आकडा इयत्ता तिसरीसाठी आहे. शासकीय शाळा आणि खासगी शाळांमध्ये प्रवेश घेतेलेल्या मुलांचा डेटा स्वतंत्रपणे दर्शविला जातो.

वाचन चाचणी

Std II level text	Std I level text
<p>रामपुर में एक मैदान था। वहाँ कुछ नहीं उगता था। वहाँ कोई खेलने नहीं जाता था। एक दिन कुछ लोग आए। उन्होंने गाँव के लोगों को बुलाया। सबने मिलकर तय किया कि यहाँ बऱ्याचा बनाया जाए। खाद मंगाकर तरह-तरह के पौधे लगाए गए। सही समय पर पानी दिया गया। आज वहाँ एक सुंदर बऱ्याचा है। इसलिए वहाँ सभी खेलने जाते हैं।</p>	<p>रुपा बाहर खेल रही थी। खेलते-खेलते रात हो गई। रुपा अपने घर चली गई। वह खाना खाकर सो गई।</p>
Letters	Words
d k c l b h th t m x	नाक तोता कूड़ा खुश मैना मौका सेब पीला झोला दिन

कोष्टक 6 : कालावधीतील कल

इयत्ता 5 व 8 वीच्या मुलांचे वाचन. शाळांच्या प्रकारानुसार.

2014, 2016, 2018, 2022, 2024

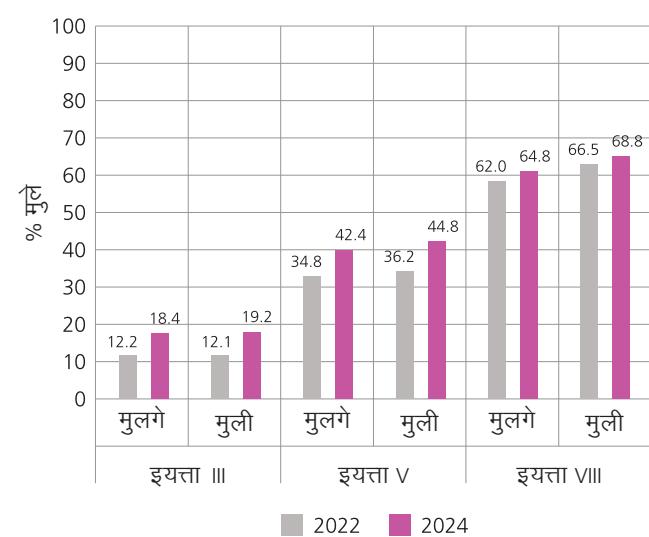
वर्ष	इयत्ता पाचवीतील मुलांची टक्केवारी जे दुसरीच्या स्तराचा मजकूर वाचू शकतात			इयत्ता आठवीतील मुलांची टक्केवारी जे दुसरीच्या स्तराचा मजकूर वाचू शकतात		
	शासकीय	खासगी	शासकीय आणि खासगी*	शासकीय	खासगी	शासकीय आणि खासगी*
2014	27.5	58.9	34.1	61.5	87.1	65.8
2016	31.4	63.3	38.8	59.4	85.4	64.3
2018	34.4	63.1	41.6	57.9	86.3	64.4
2022	29.2	51.0	35.6	60.2	78.0	64.4
2024	37.5	58.1	43.7	62.5	79.7	67.0

*ही फक्त शासकीय आणि खासगी शाळांमधील मुलांची भारित सरासरी आहे.

तक्ता 3 : कालावधीतील कल.

इयत्ता दुसरीच्या स्तराचा मजकूर वाचता येणार्या मुलांची

टक्केवारी. इयत्ता आणि लिंगानुसार. 2022 आणि 2024

जेथे नमूना आकार अपुरा होता अशी आकडेवारी समाविष्ट केलेली नाही

गणित

असरमध्ये गणित चाचणी मूल्यांकन घरातच केले जाते. त्यामध्ये 5 ते 16 वयोगटातील मुलांचे सर्वेक्षण केले जाते. हे मूल्यांकन भारतातील 19 भाषांमध्ये केले जाते. तसेच मुलाची कोणत्या प्रकारच्या (शासकीय किंवा खासगी) शाळेत नोंदणी आहे याविषयी नोंद घेतली जाते.

कोष्टक 7 : गणित स्तर आणि इयत्तेनुसार मुलांची टक्केवारी. सर्व मुळे. 2024

इयत्ता	9 अंकही ओळखता आले नाही	संख्या ओळखणे		वजाबाबी	भागाकार	एकूण
		1-9	11-99			
पहिली	37.0	43.2	17.6	1.5	0.7	100
दुसरी	18.2	47.0	28.1	5.1	1.6	100
तिसरी	7.5	38.4	36.6	12.3	5.2	100
चौथी	4.8	25.5	39.2	17.9	12.7	100
पाचवी	2.8	19.5	36.6	19.3	21.7	100
सहावी	2.2	14.8	36.8	20.3	26.0	100
सातवी	1.9	11.8	33.6	20.9	31.8	100
आठवी	1.6	8.5	31.4	20.5	38.0	100

गणित चाचणी ही एक प्रगतशील चाचणी आहे. प्रत्येक ठिकाणी मुलाच्या अंकगणिताच्या स्थिरीचा उच्चतम स्तर दर्शवला आहे. उदा : इयत्ता तिसरीतील 3.6% मूळे 1-9 पर्यंतचे अंक ओळखू शकत नाहीत, 19.3% मूळे 19.3% मूळे 1 ते 9 पर्यंतच्या संख्या ओळखू शकतात, 45.9% मूळे 11-99 पर्यंतच्या संख्या ओळखू शकतात, परंतु वजाबाबी करू शकत नाहीत. 25.5% मूळे वजाबाबी करू शकतात परंतु भागाकार करू शकत नाहीत आणि 5.8% मूळे भागाकार करू शकतात. प्रत्येक इयत्तेत या सर्व परस्पर असमावेशक गटात मोडणार्या मुलांची बेरीज मिळून 100% होते.

कोष्टक 8 : कालावधीतील कल

इयत्ता 3 मधील गणित. शाळांच्या प्रकारानुसार.
2014, 2016, 2018, 2022, 2024

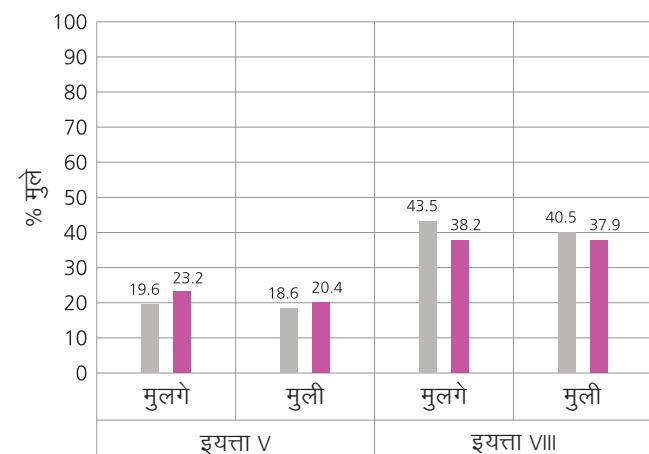
वर्ष	किमान वजाबाबी करू शकणारी इयत्ता 3 रितील मुलांची टक्केवारी		
	शासकीय	खासगी	शासकीय आणि खासगी*
2014	5.5	27.1	10.6
2016	8.4	27.9	13.8
2018	8.5	25.6	13.9
2022	9.5	27.6	15.1
2024	13.0	26.5	17.5

*ही फक्त शासकीय आणि खासगी शाळांमधील मुलांची भारित सरासरी आहे.

बहुतेक सर्व राज्यांमध्ये इयत्ता दुसरीच्या मुलांनी दोन अंकी हातच्याची वजाबाबी करणे अपेक्षित आहे. कोष्टक 8 मध्ये इयत्ता तिसरीमधील वजाबाबी करू शकणार्या मुलांचे प्रमाण दाखवले आहे. शासकीय आणि खासगी शाळांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या मुलांची आकडेवारी स्वतंत्रपणे दाखवली आहे.

तक्ता 4 : कालावधीतील कल

भागाकार करू शकणार्या मुलांची टक्केवारी. इयत्ता आणि लिंगानुसार.
2022 आणि 2024

■ 2022 ■ 2024

गणिताची चाचणी

अंक पहचान 1-9	संख्या पहचान 11-99	घटाव	भाग
2 7	76 58	74 - 57 63 - 27	8 993
5 3	48 99	47 - 29 84 - 35	6 758
9 8	34 61	41 - 15 32 - 17	7 865
4 1	46 25	31 - 18 68 - 49	4 658
	86 62		

कोष्टक 9 : कालावधीतील कल

इयत्ता 5 आणि 8 वी मधील गणित. शाळांच्या प्रकारानुसार.
2014, 2016, 2018, 2022, 2024

वर्ष	भागाकार करू शकणार्या इयत्ता 5 वीतील मुलांची टक्केवारी			भागाकार करू शकणार्या इयत्ता 8 वीतील मुलांची टक्केवारी		
	शासकीय	खासगी	शासकीय आणि खासगी*	शासकीय	खासगी	शासकीय आणि खासगी*
2014	10.0	28.9	13.9	24.8	58.0	30.4
2016	15.3	33.0	19.4	29.2	51.5	33.4
2018	16.5	29.5	19.8	32.1	52.0	36.6
2022	15.7	27.4	19.1	39.0	51.1	41.9
2024	16.9	33.2	21.8	34.9	46.9	38.1

*ही फक्त शासकीय आणि खासगी शाळांमधील मुलांची भारित सरासरी आहे.

नमूना आकार अपुरा होता अशी आकडेवारी समाविष्ट केलेली नाही

डिजिटल साक्षरता : 14-16 वयोगटातील मुलांकरीता

असर 2024 मधील डिजिटल साक्षरता विभागात दोन भाग आहेत: स्वयं-नोंदवलेल्या प्रश्नांचा संच तसेच एक-एक करून केले जाणारे मूल्यांकन.

स्मार्टफोनची उपलब्धता, मालकी आणि वापर (स्वतः नोंदवलेला)

कोष्टक 10 : स्मार्टफोनची उपलब्धता आणि वापर. वयानुसार. 2024

वय	% मुले			स्मार्टफोन वापरणार्यापैकी स्वतःचा स्मार्टफोन असणार्यांची टक्केवारी
	ज्यांच्या घरी स्मार्टफोन आहे	जी स्मार्टफोन आणू शकली*	ज्यांना स्मार्टफोन वापरता येतो	
14	87.1	55.4	77.2	14.8
15	86.1	57.8	79.0	20.4
16	88.1	63.4	83.0	25.2
सर्व	87.0	58.4	79.4	19.7

कोष्टक 12 : ज्यांना स्मार्टफोन कसा वापरायचा हे माहित आहे, त्यांच्यापैकी % मुले ज्यांनी मागील आठवड्यात कोणत्याही शेक्षणिक किंवा सोशल मीडिया संदर्भात स्मार्टफोन वापरला, आणि सोशल मीडिया सुरक्षा कशी वापरायची हे माहित आहे. वयानुसार. 2024

आयु	आठवड्यात शिक्षणाशी संबंधित अँकिटहिटी केलेल्या मुलांची टक्केवारी	संदर्भातील आठवड्यात कोणत्याही सोशल मीडियाचा वापर केलेल्या मुलांची टक्केवारी	सोशल मीडिया वापरणार्यापैकी, % मुले जे करू शकतात		
			वैयक्तिक प्रोफाइल ब्लॉक किवा रिपोर्ट करणे	प्रोफाइल प्रायवेट करणे	पासवर्ड बदलणे
14	50.9	73.0	57.2	51.0	56.4
15	50.3	72.8	62.6	55.9	60.0
16	52.4	77.8	69.3	62.3	67.0
सर्व	51.1	74.3	62.6	56.0	60.8

कोष्टक 11 : स्मार्टफोनची उपलब्धता आणि वापर. लिंगानुसार. 2024

लिंग	% मुले			स्मार्टफोन वापरणार्यापैकी स्वतःचा स्मार्टफोन असणार्यांची टक्केवारी
	ज्यांच्या घरी स्मार्टफोन आहे	जी स्मार्टफोन आणू शकली*	ज्यांना स्मार्टफोन वापरता येतो	
मुले	88.0	63.9	83.9	26.2
मुली	86.2	53.7	75.6	13.5
सर्व	87.0	58.4	79.4	19.7

कोष्टक 13 : ज्यांना स्मार्टफोन कसा वापरायचा हे माहित आहे, त्यांच्यापैकी % मुले ज्यांनी मागील आठवड्यात कोणत्याही शेक्षणिक किंवा सोशल मीडिया संदर्भात स्मार्टफोन वापरला, आणि सोशल मीडिया सुरक्षा कशी वापरायची हे माहित आहे. लिंगानुसार. 2024

लिंग	आठवड्यात शिक्षणाशी संबंधित अँकिटहिटी केलेल्या मुलांची टक्केवारी	संदर्भातील आठवड्यात कोणत्याही सोशल मीडियाचा वापर केलेल्या मुलांची टक्केवारी	सोशल मीडिया वापरणार्यापैकी, % मुले जे करू शकतात		
			वैयक्तिक प्रोफाइल ब्लॉक किवा रिपोर्ट करणे	प्रोफाइल प्रायवेट करणे	पासवर्ड बदलणे
मुले	51.9	77.1	66.5	60.6	67.5
मुली	50.4	71.7	58.7	51.3	54.1
सर्व	51.1	74.3	62.6	56.0	60.8

डिजिटल कार्य (मुलांचे सर्वेक्षण एक-एक करून केले जाते)

अलार्म लावणे			ऑनलाईन माहिती शोधणे			युट्युब व्हिडीओ शोधणे आणि पाठवणे		
उद्या सकाळी 8:30 वाजता			भारताची पहिली महिला राष्ट्रपती			PMGDISHA Module 1 (पी.एम.जी.दिशा मॉड्यूल 1)		
प्रश्न : 8:30 वाजताचा अलार्म लावणे.			प्रश्न : भारताच्या पहिल्या महिला राष्ट्रपतीचे नाव फोनवर शोधून सांगा.			प्रश्न a : "PMGDISHA मॉड्यूल 1" व्हिडीओ युट्युबवर शोधून दाखवा.		
प्रश्न b : व्हिडीओ शोधून शकलत्यास, WhatsApp किंवा Telegram च्या माझ्यामातून तो एखाद्या मित्रता किंवा घरातील सदस्याला पाठवा.								

कोष्टक 14 : स्मार्टफोनवर डिजिटल कार्य करू शकणार्या मुलांची टक्केवारी. वय आणि लिंगानुसार. 2024

वय	डिजिटल कार्य करू शकणार्यासाठी स्मार्टफोन आणू शकलेल्या मुलांची टक्केवारी			डिजिटल कार्य करू शकणार्यासाठी स्मार्टफोन आणू शकलेल्यापैकी खालील कार्य केलेल्यांची टक्केवारी								
	अलार्म लावणे	माहिती शोधणे	युट्युबवर व्हिडीओ शोधणे	युट्युबवर शोधलेला व्हिडीओ शेअर करता येणे	अलार्म लावणे	माहिती शोधणे	युट्युबवर व्हिडीओ शोधणे	युट्युबवर शोधलेला व्हिडीओ शेअर करता येणे	मुले	मुली	सर्व	
14	59.3	52.0	55.4	73.2	65.8	69.6	78.3	80.1	79.2	85.2	80.2	82.7
15	64.1	52.5	57.8	75.4	66.9	71.3	79.2	81.1	80.2	83.7	84.9	84.3
16	70.4	57.6	63.4	78.7	69.5	74.2	84.6	82.1	83.4	87.6	83.3	85.5
सर्व	63.9	53.7	58.4	75.6	67.3	71.5	80.5	81.0	80.8	85.4	82.6	84.0

*सर्वेक्षणादरम्यान डिजिटल कार्य करू शकणार्यासाठी मुलांना चांगल्या कनेक्टीव्हिटीचा फोन आणायला सांगितला होता.

*मागील आठवडा म्हणजे मागील 7 दिवस.

नमूना आकार अपुरा होता अशी आकडेवारी समाविष्ट केलेली नाही

शाळा निरीक्षण

प्रत्येक गावातील प्राथमिक विभाग असलेल्या एका मोठ्या शासकीय शाळेला सर्वेक्षणाच्या दिवशी भेट दिली गेली, शाळांची पुढे दिलेली माहिती या भेटीवर आधारित आहे.

कोष्टक 15 : कालावधीतील कल .

भेट दिलेल्या शाळांची संख्या 2010, 2018, 2022, 2024

	2010	2018	2022	2024
प्राथमिक*	709	922	684	703
उच्च प्राथमिक आणि वरील*	510	529	770	729
भेट दिलेल्या एकूण शाळा	1219	1451	1454	1432

कोष्टक 16 : कालावधीतील कल.

सर्वेक्षणाच्या दिवशी विद्यार्थी आणि शिक्षकांची उपस्थिती 2010, 2018, 2022, 2024

प्राथमिक	2010	2018	2022	2024
% पटावरील मुलांची उपस्थिती (सरासरी)	65.9	57.1	57.8	59.0
% उपस्थित शिक्षक (सरासरी)	88.5	85.6	85.9	88.5
उच्च प्राथमिक	2010	2018	2022	2024
% पटावरील मुलांची उपस्थिती (सरासरी)	67.6	53.4	55.9	56.6
% उपस्थित शिक्षक (सरासरी)	87.1	85.9	84.3	87.3

कोष्टक 17 : कालावधीतील कल.

60 किंवा त्यापेका कमी पटसंख्या असलेल्या

शाळांची टक्केवारी. 2010, 2018, 2022, 2024

	2010	2018	2022	2024
प्राथमिक	17.8	49.6	54.9	64.9
उच्च प्राथमिक	0.2	6.2	7.3	9.4

कोष्टक 18 : कालावधीतील कल.

एका वर्गखोलीत अनेक इयत्ता बसणार्या शाळा 2024

% शाळा	इयत्ता पाहिलीची मुले इतर इयत्तेबाबर बसल्याचे दिसून आले	इयत्ता दुसरीची मुले इतर इयत्तेबाबर बसल्याचे दिसून आले
प्राथमिक	89.1	89.6
उच्च प्राथमिक आणि वरील	79.7	80.2

कोष्टक 19 : वर्गातील शैक्षणिक साहित्याचे निरीक्षण

2024

% शाळा	वर्गात इतर शैक्षणिक साहित्य असलेल्या शाळांपैकी विद्यार्थ्यांनी कंतोली कामे वर्गात प्रदर्शित कली आहेत	शैक्षणिक साहित्य असलेल्या शाळांपैकी विद्यार्थ्यांनी कंतोली कामे वर्गात प्रदर्शित कली आहेत
	इयत्ता पहिली इयत्ता दुसरी	इयत्ता पहिली इयत्ता दुसरी
प्राथमिक	83.0	81.5
उच्च प्राथमिक	83.8	82.9

शाळा सुविधा

कोष्टक 20 : कालावधीतील कल

शाळांतील उपलब्ध सुविधांची टक्केवारी. 2010, 2018, 2022, 2024

% शाळा	2010	2018	2022	2024	
मध्यान्ह भोजन	शाळा भेटीच्या दिवशी मध्यान्ह भोजन दिले गेले	94.7	82.9	88.3	91.8
	मध्यान्ह भोजन बनविण्यासाठी स्वयंपाक घर	89.9	85.7	82.6	79.7
पेयजल	पेयजलाची सुविधा उपलब्ध नाही	13.4	16.8	15.6	18.0
	सुविधा आहे पण पेयजल उपलब्ध नाही	8.1	12.2	15.2	11.3
	पेयजल उपलब्ध आहे	78.5	71.0	69.3	70.7
	एकूण	100	100	100	100
शौचालय	शौचालयाची सुविधा उपलब्ध नाही	20.0	5.2	3.9	4.9
	सुविधा आहे पण शौचालय वापरण्यायोग्य नाही	29.8	26.5	28.9	26.3
	शौचालय वापरण्यायोग्य आहे	50.3	68.3	67.2	68.8
	एकूण	100	100	100	100
मुळीचे शौचालय	स्वतंत्र शौचालय नाही	50.8	18.6	17.9	16.0
	स्वतंत्र शौचालय परंतु कुलूप आहे	8.5	7.9	11.8	8.2
	स्वतंत्र शौचालय आहे, कुलूप नाही परंतु वापरण्यायोग्य नाही	11.8	17.0	15.2	17.0
	स्वतंत्र शौचालय आहे, कुलूप नाही परंतु वापरण्यायोग्य आहे	28.9	56.5	55.1	58.9
	एकूण	100	100	100	100
वाचनालय	वाचनालय नाही	43.7	16.0	16.6	12.3
	वाचनालय आहे परंतु भेटीच्या दिवशी मुले पुस्तके वापरत नव्हती	27.3	40.3	34.8	28.5
	भेटीच्या दिवशी मुले वाचनालयातील पुस्तके वापरत होती	29.1	43.8	48.6	59.2
	एकूण	100	100	100	100
विजेची जोडणी	विजेची जोडणी		40.8	85.1	90.4
	वीज जोडणी असलेल्या शाळांपैकी, भेटीच्या दिवशी वीज असलेल्या शाळांपैकी टक्केवारी		59.4	73.3	77.3
कंप्यूटर	विद्यार्थ्यांना वापरण्यासाठी कंप्यूटर उपलब्ध नाही	92.6	96.2	95.2	91.5
	कंप्यूटर उपलब्ध आहेत परंतु भेटीच्या दिवशी मुले वापर करताना	5.7	3.1	3.9	5.5
	भेटीच्या दिवशी कंप्यूटरचा वापर करताना मुले	1.7	0.7	0.8	3.0
	एकूण	100	100	100	100

*प्राथमिक शाळा इयत्ता I-IV/V पर्यंत असते, उच्च प्राथमिक शाळा इयत्ता I-VI/VII/VIII पर्यंत असते.

नमूना आकार अपुरा होता अशी आकडेवारी समाविष्ट केलेली नाही

इतर शाळा निर्देशक

प्रत्येक गावातील प्राथमिक विभाग असलेल्या एका मोठ्या शासकीय शाळेला सर्वेक्षणाच्या दिवशी भेट दिली गेली, शाळांची पुढे दिलेली माहिती या भेटीवर आधारित आहे.

कोष्टक 21 : पायाभूत साक्षरता व संख्याज्ञान उपक्रम, 2024 (FLN)

% शाळा	इयत्ता I-II/III करिता FLN उपक्रम राबवण्यासाठी शासनाकडून निर्देश प्राप्त झाले	कमीत कमी एक शिक्षकाने FLN प्रशिक्षण घेतले		ऑफलाइन	ऑनलाइन	FLN उपक्रमांसाठी शिक्षणाचे शिक्षणिक साहित्य मिळाले**	FLN उपक्रमांसाठी शिक्षणिक साहित्याकरिता निधी मिळाला**	इयत्ता पहिलीच्या मुलांसाठी शाळा पूर्व तयारी मेळावा आयोजित केला होता
		ऑफलाइन	ऑनलाइन					
चालू शैक्षणिक वर्ष (2024-2025)	प्राथमिक*	94.7	93.7	74.2	90.7	25.0	78.8	
	उच्च प्राथमिक*	97.4	95.9	75.9	87.4	27.4	78.7	
मागील शैक्षणिक वर्ष (2023-2024)	प्राथमिक	93.4	92.6	80.1	73.7	30.1	80.2	
	उच्च प्राथमिक	95.4	93.6	79.8	73.8	30.1	82.4	

कोष्टक 22 : कालावधीतील कल.

भाषा आणि गणिताच्या पाठ्यपुस्तकांचे वितरण. 2022 आणि 2024

% शाळा		पुस्तक वितरण			
		सर्व इयत्ता	काही इयत्ता	एकही इयत्ता नाही/ माहिती नाही	एकूण
प्राथमिक	2022	91.5	7.8	0.7	100
	2024	97.2	2.6	0.3	100
उच्च प्राथमिक	2022	93.1	5.2	1.7	100
	2024	96.3	3.2	0.6	100

कोष्टक 23 : कालावधीतील कल.

गणवेश वितरण. 2022 आणि 2024

% शाळा		गणवेश वितरण			
		सर्व इयत्ता	काही इयत्ता	एकही इयत्ता नाही/ माहिती नाही	एकूण
प्राथमिक	2022	8.9	12.4	78.7	100
	2024	32.1	6.5	61.4	100
उच्च प्राथमिक	2022	11.1	12.4	76.5	100
	2024	39.4	6.4	54.2	100

कोष्टक 24 : कालावधीतील कल.

शारीरिक शिक्षण. 2018, 2022, 2024

% शाळा		प्राथमिक			उच्च प्राथमिक किंवा वरील		
		2018	2022	2024	2018	2022	2024
प्रत्येक वर्गासाठी शारीरिक शिक्षणासाठी साप्ताहिक वेळेचे वाटप		68.5	77.5		73.9	82.3	
शारीरिक शिक्षणासाठी शिक्षक	वेगळे शिक्षक	5.5	3.0	4.1	9.6	8.9	8.8
	इतर कोणताही शिक्षक	59.1	51.1	57.5	58.2	51.6	60.4
	शिक्षक नाही	35.4	45.9	38.4	32.3	39.6	30.8
	एकूण	100	100	100	100	100	100
शाळेत खेळाचे मैदान		64.7	66.3	66.7	77.0	81.2	83.0
क्रीडा साहित्य उपलब्ध		53.5	77.1	67.1	64.2	85.9	72.2

*प्राथमिक शाळा इयत्ता I-IV/V पर्यंत आहेत, उच्च प्राथमिक शाळा इयत्ता I-VI/VII/VIII पर्यंत आहेत.

**शाळांना शैक्षणिक साहित्य, शैक्षणिक साहित्य खरेदी करण्यासाठी निधी किंवा दोहोरी मिळालेले असू शकते.